

СПИСАНИЕТО
Е ОСНОВАНО
ПРЕЗ 1931 ГОДИНА

1'90

ТЕКСТИЛНА ПРОМИШЛЕНОСТ

год. XXXVIII

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКО СПИСАНИЕ ЗА ТЕКСТИЛ, ТРИКОТАЖ И КОНФЕКЦИЯ

инж. Свилена Кисьова	
ДА РАБОТИМ ЗАЕДНО	3
ст. н. с. Божидар Данев	
ПРИВАТИЗАЦИЯТА – СПАСИТЕЛНА	
НЕОБХОДИМОСТ	5
д-р Ханс Винклер	
ЕКОЛОГИЯ, ИКОНОМИКА, ТЕХНОЛОГИИ	8
инж. Божидар Тотев	
РАЗНООБРАЗЯВАНЕ НА ЕФЕКТНИ ПРЕЖДИ	10
н.с. инж. Ивета Димитрова, н. с. инж. Силвия	
Николова, н. с. инж. Христина Костадинова	
АВТОМАТИЗИРАНИ СИСТЕМИ ЗА УПРА-	
ВЛЕНИЕ	12
инж. Александър Спасов	
НОВИ ТРИКОТАЖНИ ПЛАТОВЕ	16
ст. н. с. к. т. н. Димитър Пищев, доц. к. т. н.	
Георги Николов, инж. Пенчо Недев	

КОНФЕКЦИОННИ ВЛОЖКИ ОТ НЕТЪКАН	
ТЕКСТИЛ	18
д-р Дейвид Брук	
БЪДЕЩЕТО НА ТЕКСТИЛА	20
*** ПРЕЗ 90-ТЕ ГОДИНИ	23
инж. Любка Алексиева	
СТРАТЕГИЯТА НА ЕДНА ЯПОНСКА ФИРМА	25
Дискусия – инж. Мартин Джамбазов	
УСКОРЕНО РАЗДЪРЖАВЯВАНЕ	26
Стефка Михайлова	
КРАЧКА НАПРЕД ИЛИ КРАЧКА НАЗАД,	
НО В НИКАКЪВ СЛУЧАЙ ЗАСТОЙ	28
ОТ ЦЯЛ СВЯТ	30
инж. Илия Мечев	
ПОЛЕЗНИ СРЕЩИ	38
НОВИ КНИГИ	38
ПОКУПКО-ПРОДАЖБИ	39

ФИРМИ СПОНСОРИ:

"ПАМУКОТЕКС" – София, "РУЕН" – София, "ПЕРУН" – Самоков, "ВИТЕКС" – Габрово, "ДЕКОТЕКС" – Сливен, "ВЪЛЧО ИВАНОВ" – София, "СТИЛ" – Казанлък, "СВИЛЕНА" – Карлово, НИТИ "ВЕДА" – София, "ПИОНЕР" – Бяла Слатина, "ФАЗАН" – Русе, "ВРАТИЦА" – Враца, "САНЯ" – Плевен, "ПРОМИМПЕКС" – София, "МАНУЕЛА" – Хасково, "ДОБРУДЖА" – Силистра, "ЮТА" – Русе, "ОБОРИЩЕ" – Панагюрище, "БОЛШЕВИК" – Троян, "АГЛИКА" – Твърдица, "ИРИС" – Русе, "ЯНА" – Бургас, "8 МАРТ" – София, "РИЛСКИ ЛЕН" – Самоков, "ГАМА" – Габрово, "ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ" – Благоевград, "ЛЕА" – София, "1 МАЙ" – Сливен, "САМОКОВСКА КОМУНА" – Самоков.

ЕКОЛОГИЯ, ИКОНОМИКА, ТЕХНОЛОГИИ

doi: 10.53230/tgm.1310-912X.2020.0002.01

д-р ХАНС ВИНКЛЕР –
AG – "SANDOZ"

Технологията, за един удоволствие и възможност за решаване на належащи проблеми, за други надхвърляща границите безотговорност, е според дефиницията приложна наука, което се занимава с използването на природонаучните закони за получаване на продукция. Това, че с думата технология веднага на преден план изпъква представата за биотехнология, генна технология, информационна технология, е обусловено от бързото взаимно проникване на природните науки. И въпреки че благодарение на днешните средства за комуникация, новите открития могат да бъдат бързо и подробно опознати и коментирани, трудностите синтезирано да бъдат разбрани се увеличават. При свръхколичество от информация не достигат специализирани познания.

Това е причината за нарастващата несигурност в нашето модерно и непрекъснато изменящо се време и при това още от сега е нужна много повече конкретна изява на базата на факти, отколкото до сега.

Под икономика, в рамките на този ред от мисли, ще гово-

рим за стопанство, а екология ще приемаме като система от отношения на живите същества към околната среда.

С термините ИКОНОМИКА и ЕКОЛОГИЯ е очертано съвременно и полето на напрежение, в което ТЕХНОЛОГИЯТА заема ключова позиция.

Именно за индустриалната търговия важи, че трябва да се търсят решения, при които икономически желаното да остане в рамките на екологически изискваното, при което да носи и печалба.

В нашата действителност необходимостта да се съобразяваме с околната среда се приема изцяло и безотказно с цялата сериозност. И не на последно място, заради факта, че и ние живеем в тази среда и бихме искали да я завещаем годна за живот и на нашите наследници.

Нашата цел е да живеем в говор не само със съседите си, но и с природата. Карл Фридрих фон Вайцзекер разказва следното: "След приключване на международно съвещание по проблемите на техническата ни епоха, на което американците и азиатите колективно възхвалиха техническия прогрес, докато европейците не сдържаха културния си пессимизъм относно тенденцията на самоунищожение посредством техниката, в частен разговор един китаец сподели:

— "Вие европейците намирате техниката за опасна, защото нейното развитие съвпада по време с разрушаването на културата ви. Ние, азиатите, обаче сме в друго положение — нашата култура не запада. Ние трябва да изхранваме безброй много хора и ще се заемем с техниката, за да ви покажем как може да се съживителствува с нея."

Да се надяваме, че на Европа ще и бъде спестена тази пессимистична прогноза.

В областта на химичните технологии AG "Sandoz" никога не се е занимавало директно с базисна химия и се надяваме, че и в бъдеще ще бъде същото. Затова първите технологични стъпки, свързани с подобряване на показателите при използването на сировини и енергия, които носят икономически и екологически предимства, за нас не бяха от такова огромно значение. Обусловени от относително голямата производствена листа на продукцията ни, малките количества от отделни продукти и комплексните производствени методи по правило и днес са актуални за производството ни. Това, от своя страна, ни дава възможност за голяма гъвкавост, понеже едини и същи машини и съоръжения участват в производство на различни продукти.

В технологичен аспект основната част от нашата дейност се състои в "дообработване" на наличното и чрез различни преработки получаване на крайни продукти. Това дава възможност системно да актуализираме инструментариума на производството си, съобразно нивото на техника, което повишава както икономическите показатели, така и надеждността на производството. Нерядко се случва обаче, подобни оптимизационни методи да биват внезапно прескочени с технологичен скок. Пример за това е добивът на алкалоида на моравото рогче и синтетичните му деривати.

В една от първите фази гъбата на моравото рогче се отглежда на полето, което е свързано с непрекъснато актуализирани методи като стимулираща

ваксинация, крачещи трактори, рафинирани, възстановяващи съоръжения и други. Въпреки тези мерки, разходите бяха значителни. Естествено загубите винаги бяха в зависимост от климатичните условия, преобладаващи в периода на растеж на гъбата. Тази зависимост основно се измени, когато успяхме да отгледаме гъбите, източник на най-важния изходен продукт за дериватите на моравото рогче чрез ферментация. С това стана възможно да достигнем по-високи добиви, да подобрим условията за отглеждане и да задържим нивото на надеждност. За нас броят на "живъти" вече е независещ от сезоните.

В периода на развитие значителен превес има системата на изхранване, чрез която, посредством непрекъснати подобряния на апаратния парк, подпомагахме доставчиците си. В технологичен аспект приносът ни се състоеше в успешния подбор на апаратурата и новаторски стъпки в комбинирането и. Импулс в тази област беше роботизацията на процесите. Област, в която смело можем да се наредим сред водещите фирми.

Цел на технологичните ни усилия са, на първо място, повишаване готовността за доставки и снижаване на производствените разходи. Ето защо решително бяха внедрени всички технологии, с които разполагаме, с приоритет на интензивно развиващата се информатика. Ярък пример за това е свободно про-

грамиращото съоръжение за синтез с процесорна система за управление, в която директното наблюдение протича без участие на човек. Чрез подобни регулиращи системи се повишава надеждността и сигурността на протичане на процесите. От своя страна, внедрените процесорни системи за управление дадоха икономически ефект, изразен в намаляване площа за посев на културите и разход на енергия и сировини. Екологичният ефект се изразява в намаляване степента на замърсяване на околната среда.

Сент Екзюпери някога е казал: "За да видим ясно, трябва понякога да сменяме посоката, в която гледаме".

На нас ни беше нужно време за да осъзнаем необходимостта от опазване на околната среда, а днес вече е естествено да влагаме средства за изследвания и разработки, свързани с нея. Преди години нямаше "табу" относно използването на разтворители и сировини. В основата на научните разработки съществува разходът, без оглед отговорността или нивото на замърсяване на околната среда.

Днес вече опазването на околната среда е не само задължение на съответния производител, но и лична отговорност. Пример за това е въвеждането на филтрови преси с цел снижаване разхода на вода при промиването. Този метод се прилага при екстокция на фини продукти от водни суспензии. Апаратура от този тип се използва при производството на багрила.

Голям недостатък е използването на значителни количества вода за промиване, като не малка част от нея е негодна за повторна употреба.

Чрез технологични методи необходимите количества вода бяха намалени чувствително, което се изрази в по-малкото замърсяване на околната среда. Радващ резултат е едновременно постигнатият икономически ефект, изразен в снижените производствени разходи. (Други примери може да се намерят в издаваната от "Sandoz" брошура "ДА ИЗБЕГНЕМ, ДА НАМАЛИМ РАЗХОДИТЕ, ДА ОГРАНИЧИМ").

Подобно обвързване на икономиката с проблемите по опазване на околната среда носи и съответната цена. На конференция по баланса на "Sandoz" през 1988 г. беше отчетено, че за повишаване надеждността на производствените процеси и опазване на околната среда през идните 3 – 5 години трябва да бъдат инвестиирани около 500 млн. franca. Днес, три години по-късно, вече знаем, че тази сума е вложена и изразходвана. Това недвусмислено доказателство за големите разходи, свързани с екологията, още веднъж потвърждава, че най-сигурното средство за успех са производителните технологии. С тяхна помощ потенциалното противоречие между икономика и екология въобще не е изцяло премахнато, но все пак е значително намалено. В заключение можем да кажем, че в наше време е валидна формулата

ДА ЖИВЕЕМ=ИКОНОМИКА+ТЕХНОЛОГИИ

Формулата няма за цел само увеличаване на печалбите, но и повишаването на околната среда. Прилагането и естествено е специфично за всяка отделна страна, тъй като съществуват разлики между развиващите се и високоиндустриалните страни.

Трябва да отбележим, че по отношение опазване на околната среда и сигурността винаги и навсякъде фирмата "Sandoz"

не е правила разлика. Както знаем, от 1.01.1990 г. различните производствени единици на "Sandoz" ще покриват сами технологичните си потребности. Но що се отнася до технологии, подходящи и за останалите производства, ще бъдат включени следните дисциплини:

- индустриски технологии
- сигурност и опазване на околната среда;

— информатика;

— патенти и запазена марка.

Днес към професионалната етика най-естествено принадлежи изискването потребностите на хората да бъдат не само икономически изгодни, но и при максимално най-голямо щадене на енергийните ресурси. И както при всяка многонационална фирма техническите достижения са добре дошли във всички производствени клонове.